

AP 1 SALGSAFGRØDERNES ØKONOMI PÅVIRKES MEGET AF MASKINOMKOSTNINGER OG MINDRE AF STYKOMKOSTNINGER

STØTTET AF

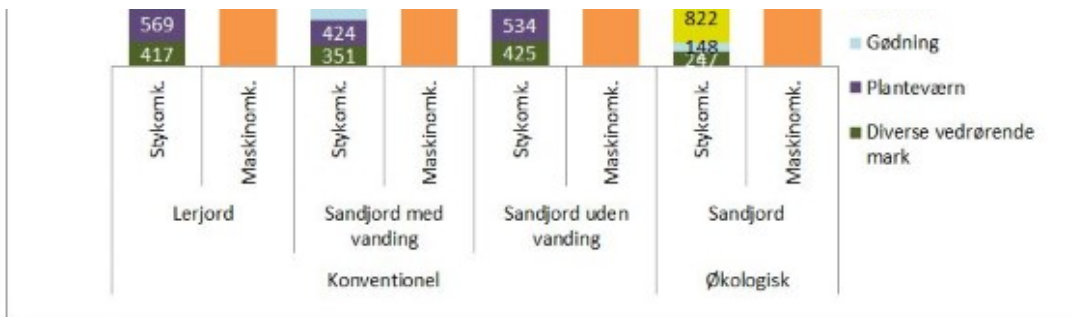
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Der er stor forskel på, hvor store maskinomkostninger den enkelte bedrift har. Det betyder, at der for nogle landmænd ligger et stort besparelespotentialer gemt i denne post. Stykomkostningerne derimod ligger generelt på et lavere og mere stabilt niveau.

Maskinomkostningerne udgør den største enkeltpost i salgsafgrødernes økonomi, og er dermed et væsentligt indsatsområde, når der skal optimeres på længere sigt. Samtidig er der stor spredning i maskinomkostningernes størrelse, hvilket indikerer besparelespotentialer for en stor del af bedrifterne. Omvendt er både stykomkostningernes størrelse og spredning på et lavere og mere stabilt niveau.

Figur 1 og Figur 2 viser størrelsesforholdet mellem maskinomkostningerne inkl. arbejde og stykomkostningerne i gennemsnit. Figur 1 viser omkostningerne vedr. produktionen af salgsafgrøder for konventionelle kvægbedrifter med forskellige JB-typer (jordbonitet) og økologiske kvægbedrifter. Figur 2 viser omkostningerne ved produktionen af salgsafgrøder for planteavlsbedrifter med henholdsvis planteavl og svineproduktion som hovedproduktion.

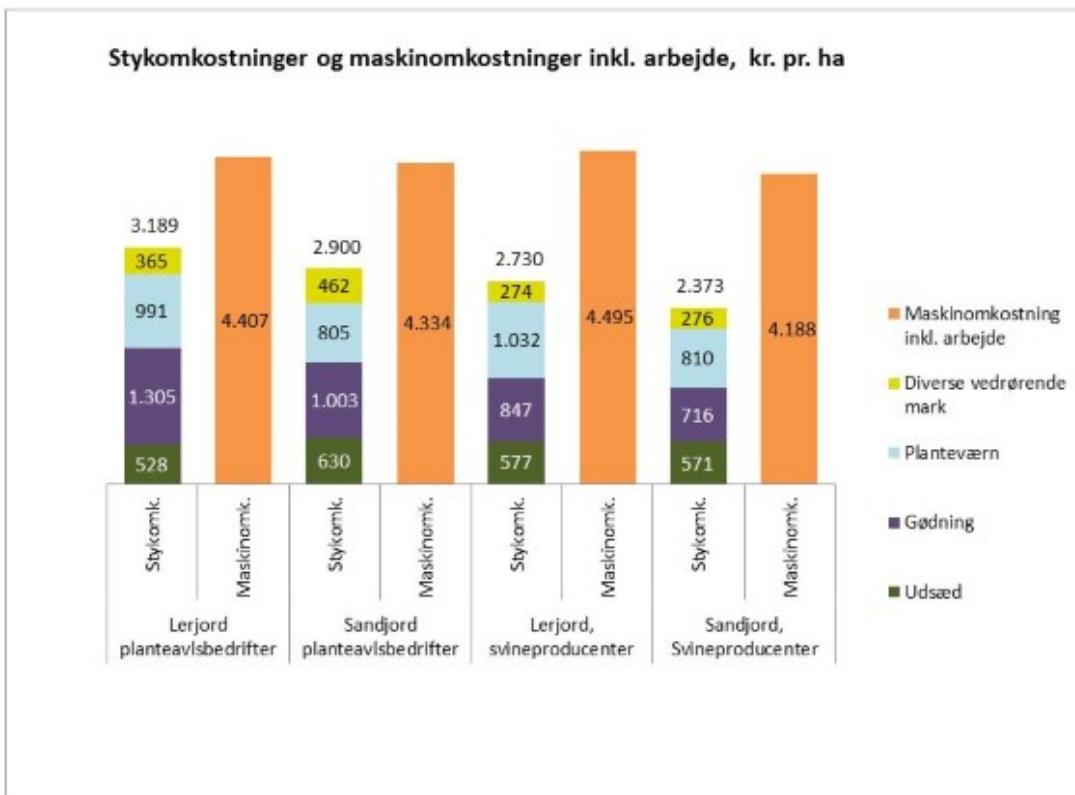

Figur 1. Sammenligning af stykomkostninger og maskinomkostninger inkl. arbejde fordelt på JB-type og driftsform på kvægbedrifter.

Niveauet for maskinomkostningerne inkl. arbejde ligger mellem ca. 4.200 (sandjord, svineproducenter) og 5.000 kr. pr. ha (lerjord, kvægbedrifter). Maskinomkostningerne på kvægbedrifterne (figur 1) er generelt højere end maskinomkostningerne hos planteavlsbedrifter med henholdsvis planteavl og svineproduktion som hovedproduktion (figur 2).

Stykomkostningerne er lavere på bedrifterne med svin og kvæg, hvilket i høj grad skyldes de lavere omkostninger til "gødning", pga. tilgangen til den "gratis" husdyrgødning fra driftsgrenene svineproduktion og kvægproduktion.

Stykomkostningerne på de økologiske ejendomme (Figur 1) er kun omkring det halve af stykomkostningerne på konventionelle bedrifter på grund af ingen eller få omkostninger til gødning og planteværn.

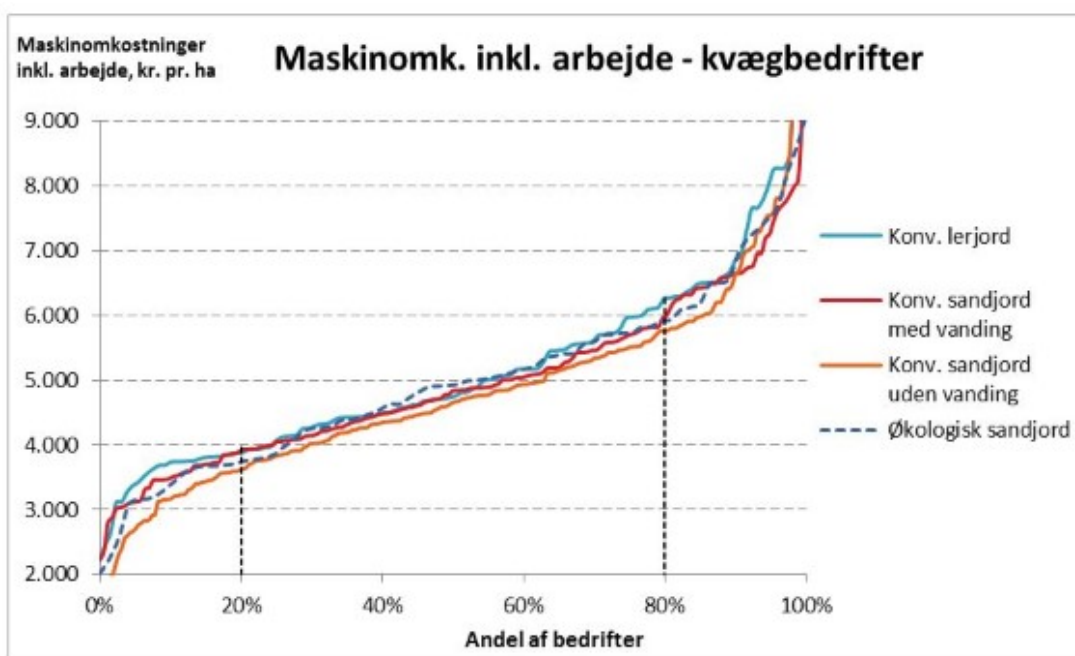
Figur 2. Sammenligning af stykomkostninger og maskinomkostninger inkl. arbejde på

planteavlsbedrifter med overvejende planteproduktion eller overvejende svineproduktion fordelt på JB-type og driftsform.

SPREDNING I MASKINOMKOSTNINGER INKL. ARBEJDSLØN

Omkostningerne i figur 1 og figur 2 dækker over en stor spredning mellem de enkelte bedrifter.

Figur 3 viser spredningen i maskinomkostninger inkl. arbejds løn for konventionelle og økologiske kvægbedrifter. Det fremgår, at såvel omkostningsniveauet og spredningen mellem bedrifternes omkostninger er på samme niveau for alle grupperne, dog er sandjord uden vanding lidt lavere end de øvrige.

Figur 3. Spredningen i maskinomkostninger inkl. arbejde på kvægbedrifter.

Figur 4 viser spredningen i maskinomkostninger inkl. arbejde på planteavlsbedrifter med henholdsvis planteavl og svineproduktion som hovedproduktion.

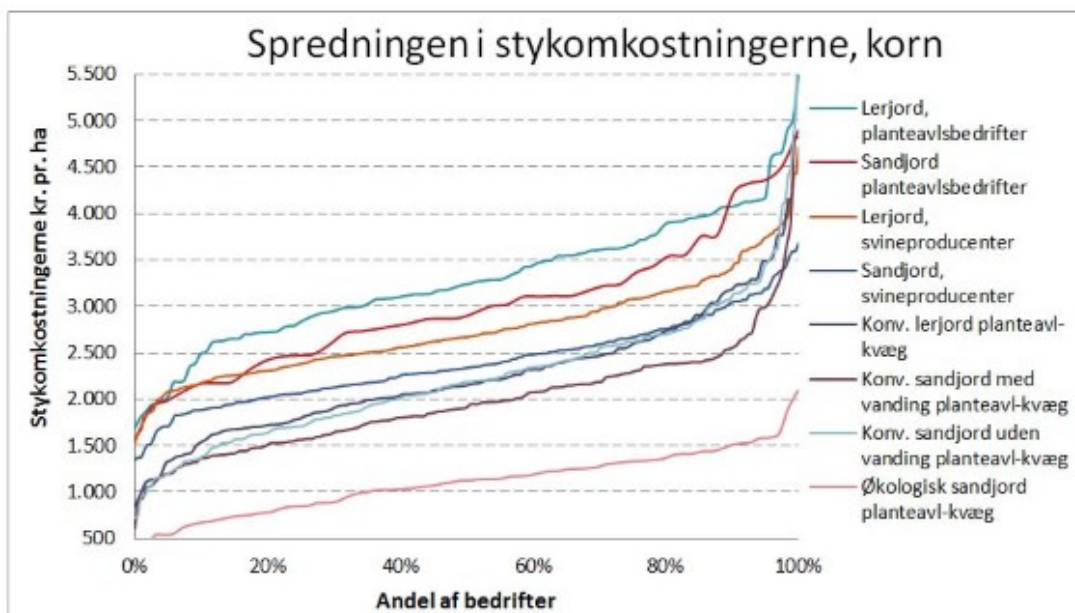

Figur 5. Maskinomkostningerne inkl. arbejde i forhold til antal hektar med salgsafgrøder på planteavlsbedrifter med planteavl og svineproduktion som hovedproduktion.

Den mindre spredning ved de "større landbrug" kan muligvis forklares ved, at de allerede har fokus på maskinomkostningerne og tilpasning af maskinparken til det aktuelle ressourcebehov.

SPREDNING I STYKOMKOSTNINGERNE

Figur 6 viser spredningen i stykomkostninger, og forskellen mellem de konventionelle og økologiske bedrifter fremgår tydeligt. Samtidig fremgår det også, at stykomkostningerne på kvægbedrifter med sandjord med vanding ligger under de øvrige konventionelle bedrifter.

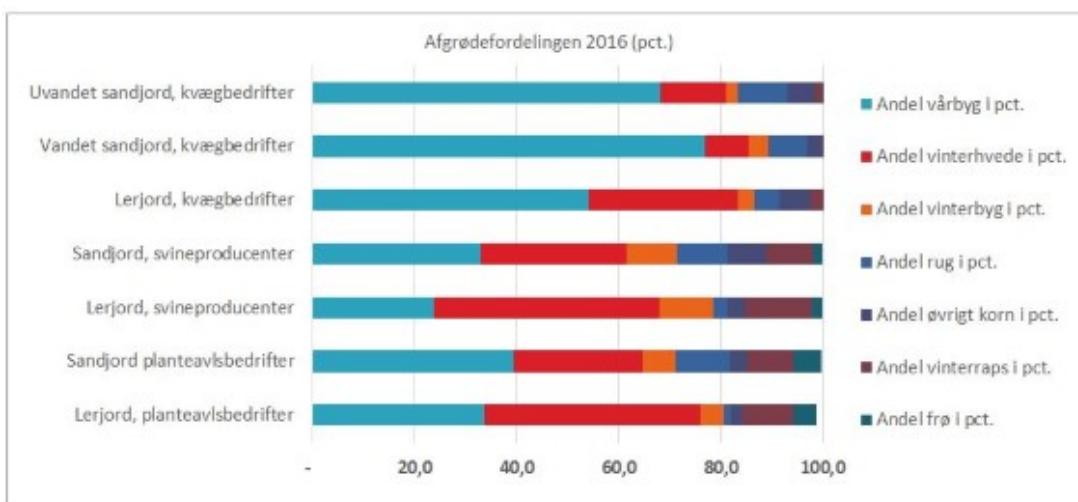
Figur 6. Spredning i stykomkostningerne.

Ligesom i figur 1 og figur 2 ses det, at stykomkostningerne på kvægbedrifter og på planteavlsbedrifterne med overvejende svineproduktion er lavere end på bedrifterne med overvejende planteproduktion. Det skyldes, som nævnt primært "den gratis" husdyrgødning, som svinebedrifterne og kvægbedrifterne har til rådighed.

I figur 6 ses yderligere, at de rene planteavlsbedrifter med lerjord har de højeste stykomkostninger. Det kan skyldes forskelle i afgrødesammensætningen (se figur 7). Bedrifterne med lerjord har en større andel af specielt vinterhvede, i forhold til bedrifter med sandjord, der til gengæld har en større andel af vårbyg. Det giver typisk et større behov for gødning og planteværn.

Generelt har kvægbedrifterne den højeste andel af vårsæd, hvilket slår igennem på de lave

stykkekomkostninger, som ses i figur 6.

Figur 7. Afgørdesammensætningen i pct. på de analyserede bedriftstyper.